

[Bausgaard.]

Selv efter to verdenskrige, hvis forløb og resultat absolut ikke bør give Europa anledning til at føle sig i besiddelse af særlige, overmenneskelige kvalifikationer, har vi ikke forstået tidens krav. Hvor skadelig har det ikke været for forholdet til de nye lande, at det europæiske fællesmarked i hele sin opbygning er så protektionistisk, at det naturligt blandt udviklingslandene har ført til betegnelsen „de riges klub“.

At der var andre kræfter i Europa end de protektionistiske i fællesmarkedet, var et forsonende moment og gav et vist håb. England har med sit skridt næsten slået dette håb totalt i stykker. Europa kan ikke tåle den slags prestigetab. Vi må forstå, at skal der ikke oparbejdes et modsætningsforhold mellem Europa og de nye lande, så må vi ikke udelukke de nye lande fra vore markeder. Hvordan skal det nogen sinde blive muligt at ophjælpe udviklingslandene, hvis vi, hver gang vort eget vellevnede giver os økonomiske problemer, afstår fra selv at yde ofre og i stedet beskytter os mod konkurrence udefra? Den rolle er uværdig for Europa, og den er farlig. Englands skridt er derfor uværdigt og farligt. Netop i eksemplet på, hvordan man ensidigt bryder indgåede aftaler, ligger det alvorligste i den engelske handling.

Over for omverdenen bliver det ikke bedre af, at England kan henvise til handlinger både fra fællesmarkedet og fra enkeltstater, der ikke er stort bedre end den engelske. Det kan højst medføre, at andre i Europa ikke løber løbsk i anklagerne mod England og glemmer egen skyld.

Ved siden af at medføre de beklagelige følger, jeg lige har nævnt, er den engelske ekstratold en klar overtrædelse af GATT-bestemmelserne. Også denne omstændighed kan være medvirkende til en forværring i forhold, der rækker ud over de rent europæiske. I udviklingen af samhandelen med de nye lande har der ikke mindst via GATT været udfoldet store bestræbelser for at komme dumpingpolitik fra statshandelslandenes og udviklingslandenes side til livs. Det er gjort klart fra de mere udviklede industrilande, at man ikke kunne risikere sin egen industrielle eksistens ved at tillade stadig større import af industrivarer til dumpingpriser. Hvis det engelske eksem-

pel med ekstratold smitter, hvilken chance har da udviklingslandene for at forøge industrieksporten? Næppe anden vej end dumpingpriserne. Også set fra den synsvinkel er det engelske skridt forkasteligt.

Endnu et forhold, der rækker ud over Europa, skal med i bedømmelsen. I Kennedyrundens forhandlinger har der klart været vanskeligheder ved at nå blot antydning af forligsmuligheder mellem USA og det europæiske fællesmarked. Ingen — heller ingen i England — kan være i tvivl om, at den engelske ekstratold vil betyde yderligere forringelse af mulighederne for resultat af Kennedyrunden. Man må derfor sige, at ligegyldigt ud fra hvilke synspunkter man anskuer det, har den engelske handling skadet de internationale bestræbelser for udvidet samhandel.

Vender man sig herefter mod de mere begrænsede europæiske forhold, må det samme desværre fastslås. England har i hvert fald ikke ydet noget bidrag til at bedre samhandelsforholdene mellem EFTA og fællesmarkedet. Meget af det, vi har bebrejdet fællesmarkedet, kan fremtidigt undskyldes med en henvisning til Englands handling. Hvad næsten værre er, er, at det engelske skridt vil være et slag i ansigtet på de i forvejen ikke alt for stærke liberale kræfter i fællesmarkedet. For dem, der i fællesmarkedet har talt for forståelse mellem England og fællesmarkedet og arbejdet for en åbning af fællesmarkedet over for det øvrige Europa, er tilværelsen blevet endnu vanskeligere. Håbet om det store europæiske marked har England også svækket.

Størst føles vel i hvert fald i første omgang forbitrelsen hos Englands EFTA-partnere. Det kan ikke forbavne i England, at vi må føle det sådan. Det sammenhold i EFTA, der var ved at udvikle sig, og som vil være en nødvendighed, såfremt den større europæiske udvikling ikke kommer hurtigt, er nu truet indefra. Man kan ikke oparbejde sammenhold, såfremt der ikke eksisterer tillid til, at alle vil respektere indgåede aftaler. Det er overraskende for de andre EFTA-lande, at England helt på egen hånd uden forhåndsmeddelelse bryder den traktat, på hvis grundlag der var ved at udvikle sig den samhandel, der kunne gøre Vesteuropa uden for fællesmarkedet øko-